

Huvudman

Malmö kommun
malmostad@malmo.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Malmö Lärlingscenter i Malmö kommun.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Malmö Lärlingscenter i Malmö kommun. Skolinspektionen tar i beslutet ställning till om skolenheten uppfyller krav i skolförfattningarna som gäller utbildning på vård- och omsorgsprogrammet, utbildning på introduktionsprogram, arbetsplatsförlagt lärande, garanterad undervisningstid, betyg och betygssättning samt utbildningens innehåll på nationella program.

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i utbildningen på vård- och omsorgsprogrammet vid skolenheten. Bristerna rör arbetsplatsförlagt lärande (apl) samt undervisningen i och betygssättning av kursen psykologi 1. Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns allvarliga brister gällande elevernas apl på samtliga program. Bristerna rör att elevernas apl inte omfattar de kurser som rektorn har beslutat om ska förläggas på apl samt att elever på flertalet program, som under kortare eller längre perioder inte har någon apl-plats, inte får motsvarande utbildning förlagd till skolan. Skolinspektionen bedömer även att det finns allvarliga och omfattande brister gällande betyg och betygssättning. Bristerna rör att betyg inte sätts på varje avslutad kurs och att elever, som tidigare har fått F i en kurs, får ett nytt betyg utan att eleven har gått om kursen eller har genomgått prövning. Bristerna rör vidare beslut om betyg då betyg på kurser i vissa fall inte har fattats av den lärare som har bedrivit undervisningen samt att beslut om betyg i kurser som inte är yrkeskurser i flera fall ensamt fattas av en lärare som saknar legitimation. Bristerna rör vidare att resultaten på de nationella proven i matematik inte särskilt beaktas vid betygssättningen. Därutöver finns det brister i betygs-katalogen då beslut om betyg i flera fall inte dokumenteras på föreskrivet sätt.

Skolinspektionen konstaterar därutöver att det finns brister i utbildningen på introduktionsprogram. Bristerna handlar om att alla eleverna inte får den undervisning de har rätt till eftersom undervisningen i grundskoleämnet matematik sker utifrån ämnesplanen i motsvarande gymnasiekurs, matematik 1a. Skolinspektionen konstaterar även att det finns brister i den garanterade undervisningstiden. Bristerna handlar om att huvudmannen inte kan redovisa hur eleverna får sin garanterade undervisningstid, varken fördelat per kurs eller per program. Att huvudmannen inte kan redovisa hur eleverna fått sin garanterade undervisningstid medför att Skolinspektionen inte kan bedöma om eleverna får sin garanterade undervisningstid. Skolinspektionen konstaterar slutligen att det finns brister i utbildningens innehåll på nationella program. Bristerna handlar bland annat om att elever som tagit examen inte har fått föreskrivna inriktningskurser och att det inte av examensbevis framgår vilken inriktning elever gått eller att felaktiga inriktningar anges.

Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna. Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna utgör ett allvarligt missförhållande och att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet förenas därför med vite.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Malmö kommun att vid vite av 1 600 000 kronor senast **måndag den 12 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utbildning på vård- och omsorgsprogrammet, utbildning på introduktionsprogram, arbetsplatsförlagt lärande, garanterad undervisningstid, betyg och betygssättning samt utbildningens innehåll på nationella program. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malmö kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Malmö kommun ska vidta följande åtgärder

Utbildning på vård- och omsorgsprogrammet

1. Se till att handledare på apl inom vård- och omsorgsprogrammet har de nödvändiga kunskaper som krävs för uppdraget. Detta innebär att de handledare som utses för en elev på vård- och omsorgsprogrammet ska ha sådana kunskaper i samtliga de kurser eller delar av kurser som elevens apl

omfattar, så att eleverna kan tillgodogöra sig de kunskaper som det centrala innehållet i kurserna omfattar. (4 kap. 14 § gymnasieförordningen (2010:2039), prop. 2010/11:104, s. 21)

2. Se till att undervisningen i kursen psykologi 1 även behandlar psykologins historiska framväxt, psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar samt kognitionspsykologi och biologisk psykologi samt dessa psykologiska perspektivs tillämpningar. (Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet psykologi i gymnasieskolan, SKOLFS 2010:92)
3. Se till att lärare vid betygssättningen i kursen psykologi 1 inom ämnet psykologi har ett underlag för sin bedömning som omfattar hela det centrala innehållet i kursen och samtliga betygskriterier. Detta innebär att lärare i kursen psykologi 1 ska ha ett underlag som omfattar psykologins historiska framväxt, psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar samt kognitionspsykologi och biologisk psykologi samt dessa psykologiska perspektivs tillämpningar. (15 kap. 22 och 24 §§ skollagen, Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg, Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet psykologi i gymnasieskolan, SKOLFS 2010:92)

Utbildning på introduktionsprogram

1. Se till att elever som inte har godkända betyg i och som enligt sin individuella studieplan ska läsa grundskoleämnet matematik ges undervisning i detta ämne. Detta innebär att undervisningen i grundskoleämnet matematik ska utgå ifrån och omfatta det centrala innehållet i kursplanen för detta ämne. Detta innebär även att bedömningen av elevernas kunskaper i grundskoleämnet matematik ska utgå från de betygskriterier som anges i kursplanen för grundskoleämnet matematik. (16 kap 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen, Förordning om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena, SKOLFS 2010:261, Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, SKOLFS 2010:37)

Arbetsplatsförlagt lärande

1. Se till att apl genomförs i de kurser och i den omfattning som rektor fattat beslut om. (16 kap. 16 § andra stycket skollagen och 4 kap. 12 § fjärde stycket gymnasieförordningen)
2. Se till att de elever som inte genomför apl istället ges en skolförlagd utbildning som motsvarar den arbetsplatsförlagda utbildningen. Huvudmannen ska, innan beslut om att apl ska bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan, samråda med det lokala programrådet. Inkom, i förekommande fall, med en förteckning över elever som under perioden den 19 december 2023 till den 12 juni 2024 inte kan erbjudas en apl-plats och en redogörelse för vilka omständigheter som ligger till grund för detta samt en

redogörelse för genomförda samråd med det lokala programrådet. Av huvudmannens redovisning ska även framgå vilken skolförlagd utbildning som ges till de elever som i förekommande fall inte har genomfört arbetsplatsförlagd utbildning. (4 kap. 13 § gymnasieförordningen)

Garanterad undervisningstid

1. Redovisa hur elever på nationella program får sin garanterade undervisningstid tillgodosedd. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen)

Betyg och betygssättning

1. Se till att beslut om förlängd undervisning endast fattas i de fall det efter en individuell bedömning av elevens förutsättningar, finns särskilda skäl. (9 kap. 7 § gymnasieförordningen)
2. Se till att betyg sätts i anslutning till att en kurs avslutas. Detta innebär att om eleven vid det tillfället inte har de kunskaper som motsvarar lägst betygsriterierna för E, ska betyget F sättas. (3 kap. 14 § och 15 kap. 22 och 24 §§ skollagen)
3. Upphör att sätta nya betyg i kurser utan att elever, som tidigare har fått F i kursen, har gått om kursen eller har genomgått prövning på kursen. (8 kap. 24 § och 9 kap. 1 § gymnasieförordningen)
4. Se till att alla elever, som inte har fått lägst betyget E på en eller flera kurser, får information om rätten att gå om kurser. Detta avser beslut om betyg fattade den 12 juni 2024 eller tidigare för elever som går kvar på skolenheten. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen)
5. Se till att elever som vill gå om en eller flera kurser, och som har rätt till det, får möjlighet att gå om kursen/kurserna. Dokumentera hur många elever som har önskat gå om en kurs under perioden den 19 december 2023 till den 12 juni 2024 och hur många beslut som fattats om att elever ska få gå om kurser under samma period. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen)
6. Se till att elever som har fått F i betyg på en kurs eller ett grundskoleämne ges möjlighet att göra prövning på kursen eller grundskoleämnet. Detta innebär att elever ska ges möjlighet att genomgå prövning i samtliga kurser och grundskoleämnen som elever har fått F i och som ingår i elevens individuella studieplan. Detta innebär också att prövningen ska omfatta hela kursen eller grundskoleämnet. (15 kap. 28 § skollagen, 8 kap. 24 § gymnasieförordningen)
7. Se till att beslut om betyg fattas av den lärare som har bedrivit undervisning i kursen. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen)

8. Se till att betyg, i kurser som inte är yrkeskurser, sätts tillsammans med en lärare som har legitimation, i de fall undervisande lärare saknar legitimation. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen och 8 kap. 1c § gymnasieförordningen)
9. Se till att beslut om betyg dokumenteras för föreskrivet sätt. Detta innebär att betygskatalogen ska innehålla namn på skolenheten (Malmö Lärlingscenter). Detta innebär även att betygskatalogen ska innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. Detta innebär också att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera och förse uppgiften med egenhändig signatur samt att datering ska ske i samband med att signering görs. Detta innebär slutligen att beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. (6- 8 §§ Skolverkets föreskrift om betygskatalog, SKOLFS 2011:123)
10. Se till att skolans lärare vid betygssättning i kurser där elever genomfört nationella prov särskilt beaktar elevens resultat på det nationella provet. Av redovisningen ska det framgå vilka elever som gjort nationella prov i matematik under vårterminen 2024 och vad de har fått för betyg på det nationella provet respektive på den kurs för vilket provet gjordes. I de fall elevens kursbetyg avviker från resultatet på det nationella provet ska det anges hur det nationella provet särskilt beaktats vid betygssättningen på kursen. (15 kap. 25 a § skollagen)

Utbildningens innehåll på nationella program

1. Se till att huvudmannen ger föreskrivna inriktningskurser till de elever som går bygg- och anläggningsprogrammet inriktning plåtslageri och till de elever som går naturbruksprogrammet inriktning hästhållning och inriktning djurvård. Detta innebär att i utbildningen för elever som går bygg- och anläggningsprogrammet inriktning plåtslageri ska kursen ventilationsplåtslageri 1 ingå. Detta innebär även att i utbildningen för elever som går naturbruksprogrammet inriktning hästhållning ska kursen fordon och redskap ingå. Detta innebär slutligen att i utbildningen för elever som går naturbruksprogrammet inriktning djurvård ska kursen sällskapsdjur 1 ingå. (4 kap. 1 § gymnasieförordningen, bilaga 1 till gymnasieförordningen, Skolverkets föreskrifter om kurser för bygg- och anläggningsprogrammet, SKOLFS 2010:39, Skolverkets föreskrifter om kurser för naturbruksprogrammet, SKOLFS 2010:46)
2. Se till att examensbevis utfärdas i enlighet med författningarnas krav. Detta innebär att examensbevis för elever som har gått på naturbruksprogrammet ska innehålla uppgifter om vilken nationell inriktning eleven har gått och att den inriktning som anges är en av de nationella inriktningarna på programmet. (Skolverkets föreskrift om utformningen av examensbevis efter nationella program i gymnasieskolan, SKOLFS 2011:145, bilaga 1 till gymnasieförordningen)

3. Se till att de kurser som ingår i elevers gymnasieexamen överensstämmer med författningarnas krav. Detta innebär att betyg i kursen körning 1 inte kan ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen trav 1.
(Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet ridning och körning i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, SKOLFS 2014:73)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspetionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5500) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Malmö Lärlingscenter i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Malmö Lärlingscenter följer gällande bestämmelser om utbildning på vård- och omsorgsprogrammet, utbildning på introduktionsprogram, arbetsplatsförlagt lärande, garanterad undervisningstid, betyg och betygssättning samt utbildningens innehåll på nationella program.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhållsan och rektorn mellan den 18 och 20 september 2023. Samtal har också genomförts med elevers handledare på arbetsplatsförlagt lärande. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. huvudmannens plan för utbildning på introduktionsprogram, individuella studieplaner, poängplaner och betygskataloger. Huvudmannen har därefter den 29 september 2023, den 13 oktober 2023 och den 2 november 2023 inkommit med kompletterande uppgifter efter begäran från Skolinspektionen. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Utbildning på vård- och omsorgsprogrammet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Av inskickad sammanställning *Beslut – kurser och delar av kurser som förläggs som APL* framgår rektorns beslut om vilka kurser per program som är förlagda till apl. Av inskickade poängplaner för vård- och omsorgsprogrammet framgår vilka kurser som är förlagda till apl under respektive år samt i vilken omfattning. Av poängplanen framgår att elevernas apl under år två omfattar kurserna funktionsförmåga och funktionsnedsättning 2 och omvårdnad 2 (halva kursen) till 95 procent, kurserna psykiatri 2 och social omsorg 1 till 90 procent samt kurserna psykiatri 1 och psykologi 1 till 80 procent. Av poängplanen framgår vidare att elevernas apl under år tre omfattar kurserna hälso- och sjukvård 2, omvårdnad 2 (halva kursen) och social omsorg 2 till 95 procent samt kursen gerontologi och geriatrik till 80 procent.

Av inskickade betygs kataloger framgår vidare att 17 elever som innevarande läsår går år tre på vård- och omsorgsprogrammet fått betyg i kursen psykologi 1 i slutet av vårterminen 2023; fem elever har fått betyget C, fyra elever har fått betyget B och åtta elever har fått betyget A.

Inför tillsynen har huvudmannen inkommit med förteckning över elevers apl-platser och handledare. Skolinspektionen har den 19 september 2023 och den 4 oktober 2023 varit i kontakt med fem handledare till elever på vård- och omsorgsprogrammet år två och tre.

Arbetsplatsförlagt lärande

Huvudmannen har i samband med informationsinhämtningen inför tillsynen ombetts att beskriva hur de arbetar för att elevernas handledare under apl har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget. Huvudmannen uppger därvid, genom rektorn, att yrkesläraren besöker praktikplats och handledare regelbundet under terminen för att säkerställa handledarens lämplighet, att det har digitala handledarträffar via teams programvis samt att de uppmanar alla nya handledare att genomföra Skolverkets webbaserade handledarutbildning.

Elever på vård- och omsorgsprogrammet uppger att de ansöker om apl-plats via en hemsida där Malmö kommun lägger ut platser. Elever i år tre berättar att de haft apl på äldreboende i år ett och inom hemtjänsten i år två. Eleverna berättar vidare att de i år tre ska ha apl på en vårdcentral eller inom LSS, men att apl-plasterna inte räckte och att sex av nio elever med hjälp av en lärare fått söka apl-plats på egen hand. Enligt elever i år tre har de fått apl-plats på äldreboende och inom hemtjänst igen. En elev säger att eftersom de inte får apl-plats på vårdcentral eller inom LSS i år tre måste de komplettera sina studier efter gymnasiet om de vill arbeta på en vårdcentral. Eleverna säger att de inte lär sig något nytt om de är på samma apl-plats. På fråga hur eleverna vet vad de ska göra och lära sig på apl svarar elever att

det beror på vilken apl-plats de är på. Eleverna berättar att de följer rutinerna på arbetsplatsen och att de på platser inom hemtjänst och äldreboende gör ungefär samma saker, men på olika sätt. En elev i år tre säger att läraren lägger ut frågor till dem som de ska svara på när de är på apl, medan eleverna i år två säger att läraren vanligtvis inte gör det. Enligt eleverna har läraren nu lagt ut samma frågor om vitala parametrar till eleverna i år två och tre. En elev berättar att på elevens första apl på äldreboende lät handledaren inte eleven göra något, utan eleven fick för det mesta bara sitta och vänta. Eleverna berättar att det finns en pärm med information till handledarna om vad eleverna behöver kunna för att få betyg från A-E.

Lärare på vård- och omsorgsprogrammet uppger att det är svårt att få apl-platser och att skolan har färre platser än de behöver. Läraren berättar även att kvaliteten på apl-platserna är ett problem, att det finns apl-platser där eleverna får göra samma sak hela tiden och att eleverna exempelvis inte får göra apl på sjukhus. Istället tilldelas eleverna många platser inom hemtjänst där de får arbeta med att dela ut mat och städa, vilket leder till att många elever blir frustrerade. Läraren säger att skolan behöver bättre platser som matchar elevernas utbildning så att studieplanen kan följas. Om elever kommer till sjukvården, till en vårdcentral, är det toppen säger läraren, eftersom eleven då är på rätt ställe utifrån läroplanen. Lärare på vård- och omsorgsprogrammet uppger vidare att eftersom skolans apl-platser inte håller den kvalitet som krävs innebär det också att alla handledare inte har kunskaper på nödvändig nivå för kursernas centrala innehåll. Detta leder i sin tur till att bedömningen av elevernas kunskaper försvåras. På fråga om alla handledare har den kunskap som motsvarar det centrala innehållet i exempelvis kurserna psykiatri 1 och psykiatri 2 svarar en lärare att det inte finns en chans att handledarna har nödvändiga kunskaper för dessa kurser och att det inte är de enda kurser som handledarna saknar kunskaper i. Att platserna inte håller rätt kvalitet och att handledarna inte har de kunskaper som krävs är enligt läraren Malmö stads fel och inte skolans eftersom det är budgivning om platserna.

På fråga till handledare till elever på vård- och omsorgsprogrammet om hur de får information om vilka kurser som är förlagda till apl svarar samtliga handledare att de inte får någon information om det. Ingen av handledarna känner heller till vilka kurser som elevernas apl omfattar. En handledare säger att det inte går att fråga eleverna om vad de ska göra eftersom eleverna inte har en aning. En handledare säger att eftersom lärlingselever är på arbetsplatsen under lång tid finns inga mål kring innehållet utan eleven ska följa handledaren, vara med och lära sig jobbet. Handledare till elever på vård- och omsorgsprogrammet berättar vidare att de lämnar omdömen som handlar om omsorg, hygien samt om hur aktiva, ansvarstagande och självständiga eleverna är. En av handledarna säger att det finns en lista där omdömen ska fyllas i. Handledare bedömer endast det praktiska som har med vård- och omsorg att göra, inget annat, enligt intervjuade handledare. En handledare säger att handledarna inte kan bedöma de kurser som eleverna läser i skolan. En annan handledare berättar att de egna omdömena inte upplevs som meningsfulla eftersom lärare inte är intresserade av dem. Lärares inställning är att eleverna är duktiga och ska få betyget A oberoende av omdömen, berättar handledaren. Handledare uppger att det är lärarna som sätter elevernas betyg.

Studie- och yrkesvägledaren berättar att hen inte vet om elevernas handledare har rätt kunskaper eller om elevernas apl-platser kan tillgodose det centrala innehållet i elevernas kurser och att det är yrkeslärarna som har kontakten med handledarna.

Rektorn uppger att det är ett problem på vård- och omsorgsprogrammet att alla handledare inte har tillräckliga kunskaper för att tillgodose elevernas behov. Enligt rektorn handlar det om att det är svårt att hitta apl-platser till eleverna. Rektorn uppger även att vad eleverna gjort på apl vägs in i betygen och att läraren får information om elevernas prestation genom trepartssamtal och samtal med handledaren.

Undervisning i och betygssättning av kursen psykologi 1

Intervjuade elever på vård- och omsorgsprogrammet år två och tre uppger att de inte vet om de läser eller har läst kursen psykologi 1 eller om de fått betyg i kursen. Eleverna berättar att de inte har några "konkreta" lektioner. Enligt eleverna säger lärarna till dem vad de ska göra på en lektion, men eleverna säger att de inte vet vilken kurs det handlar om eller vilka kurser de läser. En elev säger att den här skolan inte är som andra skolor där eleverna läser kurser. På fråga om eleverna fått undervisning utifrån det centrala innehållet som till exempel psykologins historiska framväxt – psykoanalys och behaviorism, kognitionspsykologi och dess tillämpningar samt biologisk psykologi och dess tillämpningar, uppger eleverna att de inte haft undervisning om dessa områden. När Skolinspektionen förtydligar och ger exempel på vad psykologins historiska framväxt enligt kursens centrala innehåll behandlar svarar flera elever att de inte tagit upp detta i undervisningen. Eleverna berättar att de inte studerar teoretiskt utan bara arbetar praktiskt. På fråga om eleverna får undervisning i kursen psykologi 1 av handledarna på apl svarar flera elever nej. En elev säger att det handlar mycket om psykologi när de är ute på apl inom LSS eftersom eleverna måste veta hur de ska hantera människor.

På fråga om vilka delar av det centrala innehållet i psykologi 1 som görs i skolan och vilka delar som görs på apl svarar en lärare på vård- och omsorgsprogrammet att de går igenom baserna i psykologi och pratar om hur det ser ut ute i praktiken, hur eleverna ska göra på apl och hur det fungerar där. Läraren säger att de pratar om det centrala innehållet teoretiskt, lite från varje punkt, och försöker sedan så gott det går att fånga upp det på apl. På fråga hur eleverna arbetar med en teoretisk kurs som psykologi 1 på apl, svarar läraren att det är först när man interagerar med varandra som det blir intressant. När Skolinspektionen återger för läraren att eleverna i år två och tre på vård- och omsorgsprogrammet inte känner till det centrala innehållet i kursen psykologi 1, att eleverna säger att de inte jobbar med innehållet teoretiskt utan praktiskt och att handledaren inte undervisar dem kring innehållet samt att eleverna i år tre trots detta har fått betyg i kursen, svarar läraren att de jobbar med kommunikation och bemötande och att läraren lägger in dessa delar i kursen (*kommunikation och bemötande är inte en del av det centrala innehållet i kursen psykologi 1, Skolinspektionens anmärkning*). Läraren säger att de går igenom olika saker i undervisningen i skolan, mest fysiologi, och att psykologi kan vara en del i ett projekt. Läraren säger att hen inte undervisar i psykologi 1 som en separat kurs när hen träffar eleverna eftersom det hinner läraren inte med. På fråga hur

bedömningen av kursen psykologi 1 görs, med tanke på handledarnas bristande kunskaper i kursens centrala innehåll, svarar en lärare att handledarna inte har nödvändiga kunskaper i kursens centrala innehåll. Läraren uppger att eleverna både blir och inte blir bedömda på samma sätt som om de hade haft kurserna skolförlagda. Läraren säger att eleverna är helt utlämnade då de behöver göra en stor del av kursen på apl men säger att platserna inte håller den nivå de kan önska sig. På fråga om eleverna får samma centrala innehåll och blir bedömda på samma grunder som elever på andra skolor och på ett studieförberedande program, svarar lärare att eleverna får det centrala innehållet i vissa ämnen och i andra ämnen är det svårt att ge eleverna det centrala innehållet. När Skolinspektionen konstaterar att flera elever har väldigt bra betyg i kursen psykologi 1, trots att lärare beskriver att det finns utmaningar med apl-platser och handledare gällande att tillgodose det centrala innehållet i kurserna, säger lärare att det är ett dilemma att undervisningen ska ske ute på apl och att de får jobba utifrån dessa premisser.

Ingen av handledarna till elever år två och tre på vård- och omsorgsprogrammet som Skolinspektionen pratat med känner till att kursen psykologi 1 är förlagd till och ingår i elevernas apl. En handledare säger att apl-platsen saknar koppling till både psykologi och psykiatri och en annan handledare säger att hade de vetat att apl skulle omfatta psykologi hade de kanske kunnat anpassa så att eleven kunnat få delar av sin apl i ett annat team på arbetsplatsen. Inga delar av det centrala innehållet i psykologi 1 behandlas på apl, enligt handledare.

Rektorn uppger i intervju att hen inte känner till att kursen psykologi 1 inte kategoriseras som en yrkeskurs och säger att man har gjort bedömningen att läraren (som varken är legitimerad eller behörig) är lämplig att självständigt bedriva undervisning i kursen. När rektorn får bemöta elevutsagor om att elever inte känner till att de läser respektive har de läst och fått betyg i kursen psykologi 1 och lärarutsagor om att handledare inte kan undervisa eleverna i kursernas centrala innehåll svarar rektorn att lärarna kan undervisa i det teoretiska när de har teorilektioner på skolan. När Skolinspektionen påpekar att endast 20 procent av kursen är förlagd till skolan säger rektorn att lärarna kanske tar mer teori inne i skolan men att det inte är något som de bestämt att de ska göra. Rektorn uppger att det är ett problem på vård- och omsorgsprogrammet att alla handledare inte har tillräckliga kunskaper för att tillgodose elevernas behov.

När Skolinspektionen påpekar att det är mycket höga betyg i kursen psykologi 1 svarar rektorn ja. På fråga hur det hänger ihop att elever får väldigt höga betyg i en kurs, där en stor del görs på apl, där handledare enligt lärare och rektorn själv inte har tillräckliga kunskaper och där undervisningen inte omfattar hela det centrala innehållet svarar rektorn att lärarna kan gå igenom det centrala innehållet på skolan. Rektorn säger att hen dock inte kontrollerar att lärarna gör det.

Rättslig reglering

Arbetsplatsförlagt lärande

Av 16 kap. 16 § framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Arbetsplatsförlagt lärande definieras som lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan (1 kap. 3 § gymnasieförordningen). Av 16 kap. 11 § skollagen framgår att inom yrkesprogram får det finnas gymnasial lärlingsutbildning. Gymnasial lärlingsutbildning ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande.

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen framgår att huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Enligt 4 kap. 14 § gymnasieförordningen ska det för en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitats som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.

I samband med införandet av bestämmelse om utbildningskontrakt i skollagen gjorde regeringen vissa uttalanden kring handledarens kompetens vad gäller lärlingsutbildning. Av förarbetena framgår att handledarens kompetens är avgörande för den gymnasiala lärlingsutbildningen. Kompetensen handlar dels om djup och bredd i yrkeskunskaperna, dels om kunskap om lärlingsutbildningens förutsättningar, t.ex. de mål och kunskapskrav som finns för den gymnasiala lärlingsutbildningen. Skolhuvudmän har ett stort ansvar när det gäller att tillse att handledarna har den kompetens och erfarenhet som krävs för uppdraget. (prop. 2010/11:104, s. 21)

Undervisning i och betygssättning av kursen psykologi 1

I skollagen och gymnasieförordningen anges de nationella programmen i gymnasieskolan samt respektive programs innehåll och omfattning samt inriktningar (16 kap. 5 § skollagen och bilaga 2 till skollagen, 4 kap. 1 § gymnasieförordning och bilaga 1 till gymnasieförordningen). För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen, förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program).

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen¹, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen). Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i

¹ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier² för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

Av ämnesplanen för ämnet psykologi (SKOLFS 2010:92) framgår att ämnet psykologi behandlar olika sätt att förstå och förklara mänskliga beteenden, känslor och tankar utifrån olika psykologiska perspektiv. Vidare framgår att undervisningen i kursen psykologi 1 (kurskod PSKPSY01) ska behandla centralt innehåll i form av psykologins historiska framväxt och i samband med det behandla psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar. Undervisningen ska vidare behandla centralt innehåll i form av kognitionspsykologi, biologisk psykologi och socialpsykologi samt dessa psykologiska perspektivs tillämpningar. Av ämnesplanen framgår vidare att undervisningen i kursen psykologi 1 ska behandla centralt innehåll kring verklighetsuppfattningar och självbilder, hur de påverkas och formas, samt psykisk hälsa och ohälsa med betoning på stress och stresshantering samt kris och krishantering.

Enligt skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen)³.

Som betyg för godkända resultat på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (15 kap. 24 § skollagen).

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs, och beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen kunskaper (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i utbildningen på vård- och omsorgsprogrammet. Bristerna avser arbetsplatsförlagt lärande samt undervisningen i och betygssättning av kursen psykologi 1.

² Begreppet kunskapskrav har ersatts med begreppet betygskriterier från och med den 1 juli 2022.

³ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolinspektionen bedömer att det arbetsplatsförlagda lärande som förekommer på vård- och omsorgsprogrammet inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att de handledare som utses inte alltid har nödvändiga kunskaper för uppdraget. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att handledarna inte har kunskaper som motsvarar det centrala innehållet i samtliga kurser som är förlagda till apl och att de inte har tillräckliga kunskaper för att tillgodose elevernas behov. Mot bakgrund av att eleverna är lärlingar och att ett stort antal kurser till övervägande del är förlagda till apl under år 2 och 3 finner Skolinspektionen att det är anmärkningsvärt att huvudmannen inte har säkerställt att eleverna tilldelas handledare som har tillräckliga kunskaper om det centrala innehållet i dessa kurser.

Undervisning i samt betygssättning av kursen psykologi 1

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i ämnet psykologi inte omfattar allt centralt innehåll kursen psykologi 1. Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att kursen psykologi 1 till 80 procent är förlagd till apl. Detta trots att kursen inte är en yrkeskurs och trots att kursens centrala innehåll i sin helhet är teoretiskt. Intervjuer med elever i år 2 och 3 visar att eleverna inte känner till att de läser respektive har läst och fått betyg på kursen psykologi 1. Skolinspektionens utredning visar att undervisningen på skolan i kursen psykologi 1, varken under innevarande eller föregående läsår, omfattar allt centralt innehåll i kursen. Detta då undervisningen i kursen, enligt intervjuade elever, i vart fall inte behandlar psykologins historiska framväxt, psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar och inte heller kognitionspsykologi eller biologisk psykologi samt dessa psykologiska perspektivs tillämpningar. Skolinspektionens utredning visar även att dessa moment i det centrala innehållet inte behandlas på elevernas apl. Detta då det av intervjuer med handledare framkommer att inga delar av det centrala innehållet i kursen psykologi 1 behandlas på apl. Slutligen visar intervjuer med lärare på vård- och omsorgsprogrammet att lärare inte undervisar i kursen psykologi 1 som en separat kurs på skolan.

Som en följd härav bedömer Skolinspektionen att elevernas kunskaper inte bedöms allsidigt utifrån betygskriterierna i ämnet psykologi. Som framgått ovan ska läraren vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till de betygskriterier som finns för respektive kurs. Betygskriterierna är formulerade utifrån målen i ämnet syfte och det centrala innehållet. En bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till betygskriterierna förutsätter att undervisningen bland annat har omfattat hela det centrala innehållet i kursen. Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen psykologi 1 inom ämnet psykologi, som för eleverna i år 3 avslutades och betygssattes vid vårterminens slut 2023, inte har omfattat hela det centrala innehållet i kursen. Exempelvis har centralt innehåll i form av psykologins historiska framväxt, psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar samt kognitionspsykologi eller biologisk psykologi samt dessa psykologiska perspektivs tillämpningar inte behandlats varken inom undervisningen på skolan eller på apl. Den

undervisning som eleverna har erhållit i ämnet psykologi under föregående läsår, och som ligger till grund för betygssättningen i kursen psykologi 1, har därmed inte utgjort ett tillräckligt underlag för att läraren ska kunna bedöma eleverna kunskaper allsidigt utifrån betygskriterierna. Skolinspektionen konstaterar därmed att betyg inte sätts i enlighet med författningarnas krav då betyg under vårterminen 2023 inte satts utifrån betygskriterierna i samtliga kurser.

Utbildning på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att de läser grundskoleämnet matematik tillsammans med elever som läser motsvarande gymnasiekurs. Eleverna säger att alla elever gör samma uppgifter i klassrummet och att uppgifterna de gör är i kursen matematik 1a.

Lärare i matematik berättar att grundskolans matematik och gymnasiekursen matematik 1a ligger parallellt på schemat och att det, förutom läraren, finns en lärarassistent med på lektionerna. I matematikundervisningen finns ingen uppdelning mellan grundskolematematik och matematik 1a, enligt läraren. Läraren säger att alla elever arbetar med samma saker och att det inte är några stora skillnader mellan grundskoleämnet och gymnasiekursen. Eleverna får, när de får undervisning i matematik 1a, även undervisning i grundskolans matematik, säger läraren. Läraren i matematik säger också att många elever klarar av att få betyg både i grundskolans matematik och i matematik 1a. Läraren säger vidare att elever som klarar det nationella provet i matematik 1 a får betyg både i grundskoleämnet och i gymnasiekursen. Läraren berättar att elever kan bli klara med grundskolematematiken snabbare än de är klara med gymnasiekursen och att väldigt svaga elever kan få annat material att arbeta med.

Studie- och yrkesvägledare uppger i intervju att undervisningen i matematik är organiserad på så sätt att eleverna undervisas av lärare och lärarassistenter och säger att eleverna får undervisning i både grundskoleämnet och gymnasieämnet trots att de är blandade i grupperna. Vidare säger studie- och yrkesvägledaren att elever kan bli klara i grundskoleämnet tidigare och flyttas över till gymnasiekursen. Betyg sätts i juni och det kan vara så att det sätts betyg både i grundskoleämnet och i gymnasiekursen samtidigt, säger studie- och yrkesvägledare.

Rektorn säger att eleverna får undervisning i grundskoleämnet matematik av lärare och lärarassistenter och att lektionerna ligger parallellt med lektioner i matematik 1a. Rektorn säger vidare att undervisningen är individuell för varje elev, att läraren anpassar undervisningen till elevens nivå och att de svagare eleverna har en annan progression än de som ligger på en högre nivå. Rektorn uppger att skolan inte kan organisera utbildningen på annat sätt, exempelvis med mer undervisning i matematik, eftersom eleverna endast är på plats på skolan två dagar i veckan. De elever som inte klarar sina grundskoleämnen får fortsätta nästa termin eller göra provning, säger rektorn.

Skolinspektionen har den 6 oktober 2023 begärt kompletterande uppgifter gällande planeringen för matematik för läsåret 2023/2024. Skolinspektionen har där efter, den 13 oktober 2023, fått in *Tidsplanering för elever*. Av tidsplaneringen framgår att den gäller matematik år 1 för alla elever. Av planeringen framgår vidare att de arbetsområden som ska behandlas under läsåret fram till påsklovet är procent, statistik och sannolikhet, algebra och funktioner. Vidare är det, efter påsklovet, avsatt tid för förberedelser inför nationella prov, träning av grundläggande matematik samt fördjupning och tid för individanpassat upplägg. Av planeringen framgår dock inga uppgifter om att undervisningen ska behandla taluppfattning och tals användning, geometri, samband och förändring, eller problemlösning.

Rättslig reglering

I skollagen anges att gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper. Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning (15 kap. 2 § skollagen).

Enligt skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen).

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen). Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

I ämnesplanen för ämnet matematik (SKOLFS 2010:261) framgår bland annat ämnets syfte samt vilket centralt innehåll som undervisningen i kursen matematik 1a (kurskod MATMAT01a) ska omfatta och vilka betygskriterier som elevernas kunskaper ska bedömas utifrån. Av ämnesplanen framgår även att kursen matematik 1a bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.

I skollagen och skolförordningen (2011:185) anges vilka ämnen som undervisningen i grundskolan ska omfatta (skollagen 10 kap. 4 §) samt att det av förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22) framgår kursplaner för grundskolans ämnen och att kursplanerna kompletteras av bland annat betygskriterier (9 kap. 1 § skolförordningen).

I kursplanen för ämnet matematik i grundskolan (SKOLFS 2010:37, kurskod GRGRMAT01) anges ämnets syfte, centrala innehåll samt betygskriterier. Av det centrala innehållet för årskurs 7-9 framgår att undervisningen bland annat ska

behandla taluppfattning och tals användning, geometri, samband och förändring, samt problemlösning

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever på introduktionsprogram inte får den undervisning de har rätt till. Skolinspektionens utredning visar att de elever som läser grundskoleämnet matematik undervisas tillsammans med elever som läser gymnasiekursen matematik 1a och att alla elever gör samma sak på lektionerna. Av intervju med lärare som undervisar elever i grundskoleämnet matematik framkommer att undervisningen i matematik utgår från kursen matematik 1a. Skolinspektionens utredning visar därmed att elever som ska ha undervisning i grundskoleämnet matematik inte ges undervisning utifrån kursplanen i detta ämne utan utifrån ämnesplanen för gymnasiekursen matematik 1a. Att undervisande lärare i matematik uppger att eleverna, när de får undervisning i kursen matematik 1a, även får undervisning i grundskolematematik föranleder ingen annan bedömning. Detta eftersom grundskoleämnet matematik och kursen matematik 1a, inom gymnasieämnet matematik, har olika kursplaner vars syften, centrala innehåll och betygskriterier skiljer sig åt. Det är därför en brist att i undervisningen i grundskoleämnet matematik utgå från kursplanen för gymnasiekursen matematik 1a.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kurser förlagda till apl

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför och under Skolinspektionens tillsyn. Av inkommen skrivelse *Beslut – kurser och delar av kurser som förläggs som APL* framgår vilka kurser och delar av kurser som rektorn fattat beslut om ska förläggas till apl. Vidare framgår av dokumentationen att flertalet kurser inom gymnasiegemensamma ämnen till viss del förläggs till apl på samtliga program.⁴ Det framgår därutöver att ett antal kurser inom programgemensamma ämnen, som inte är yrkeskurser, till övervägande del förläggs till apl på barn- och fritidsprogrammet samt på vård- och omsorgsprogrammet.⁵

Skolinspektionen konstaterar i detta beslut (se sid 13) att apl för elever på vård- och omsorgsprogrammet inte omfattar centralt innehåll i kursen psykologi 1, som enligt beslut är förlagd till 80 procent på apl.

⁴ APL-förlagda kursers andel (gymnasiegemensamma ämnen): engelska 5 5%, Historia 1a1 5%, matematik 1a1 10%, naturkunskap 1a1 5%, samhällskunskap 1a1 5%, svenska 1/svenska som andraspråk 1 10%.

⁵ Andel av kurser som inte utgör yrkeskurser förlagda till apl, barn- och fritidsprogrammet: lärande och utveckling 90%, människors miljöer 80%, pedagogiskt ledarskap 90%, kommunikation 90%. Vård- och omsorgsprogrammet: psykologi 1 80%.

Elever berättar i intervju att de inte har gymnasiegemensamma ämnen som exempelvis svenska, engelska och matematik på apl. Några elever berättar att det förekommer att de pratar engelska på apl om exempelvis en patient eller brukare inte förstår svenska och att matematik kan bli aktuellt om eleverna exempelvis behöver mäta något, men att de inte får någon undervisning i kurser inom gymnasiegemensamma ämnen på apl. Eleverna berättar vidare att det finns en så kallad "pluggtimme" på apl. Timmen kan användas till gymnasiegemensamma ämnen om man ligger efter eller behöver öva inför ett prov. Flera elever säger att det är upp till eleverna själva vad pluggtimmen ska användas till. Vidare säger flera elever att man läser kurser i skolan men inte på apl – på apl jobbar man.

Lärare som undervisar i de gymnasiegemensamma ämnena säger i intervju att eleverna inte får undervisning i deras ämnen på apl. Samtliga lärare säger att eleverna inte bedöms i de gymnasiegemensamma ämnena på det som görs på apl. Vidare säger lärarna att handledarna inte kan tillgodose det centrala innehållet i elevernas kurser i de gymnasiegemensamma ämnena. Flera lärare instämmer med elevernas utsaga att det är upp till eleverna själva vad de vill använda "pluggtimmen" till. Lärare kan inte svara på om det endast är "pluggtimmen" som ska användas till deras kurser under apl eller om det också finns annan tid på apl till deras kurser.

En lärare i yrkesämnena berättar i intervju att det är olika vad eleverna behöver använda "pluggtimmen" till och att en del elever inte använder den timmen alls. En lärare säger att eleverna kanske behöver tid till att plugga inför ett matematikprov och att de då kan göra det på "pluggtimmen". En annan lärare säger att tanken inte är att "pluggtimmen" ska gå till matematik, utan till yrkeskurser. En lärare säger att det inte är styrt vad timmen ska användas till, utan det ska vara en timme skolarbete.

En studie- och yrkesvägledare berättar i intervju att eleverna exempelvis får matematik på apl eftersom det ingår matematik på många program ute på arbetsplatsen, men säger att det inte är lärarledd undervisningstid. Studie- och yrkesvägledare berättar vidare att det är upp till eleven hur "pluggtimmen" används på apl och att det kan se olika ut beroende på ämne och program. Elever på bygg- och anläggningsprogrammet har inte möjlighet att gå ifrån och använda "pluggtimmen" på samma sätt som elever på barn- och fritidsprogrammet, säger studie- och yrkesvägledare.

Rektorn säger i intervju att hen inte vet hur mycket tid som är utlagt på apl på respektive kurs. Rektorn uppger att hen till exempel inte kan säga om eleverna får den del av matematiken, 10%, som är utlagd på apl. Rektorn säger att "pluggtimmen" inte ingår i någon kurs och att den tiden inte är vikt till något ämne.

I samband med komplettering den 13 oktober 2023 uppger en lärare i matematik att läraren inte lämnar ut programspecifika uppgifter till eleverna att lösa ute på apl. Läraren har provat att göra det, men säger att alldeles för många elever misslyckas med att genomföra uppgifterna och att det då ger alldeles för många negativa effekter. Läraren uppger vidare att hen däremot ofta frågar eleverna vad de

gör på sin apl som har kopplingar till matematik, vilket ofta ger upphov till bra diskussioner och ger läraren fakta som hen kan ta med i bedömningen av eleverna. Läraren lämnar i kompletteringen något exempel per program på frågor som är relevanta för många elever.

Skolförlagd utbildning motsvarande apl

I inkommen dokumentation *Komplettering av tillsyn angående Malmö lärlingscenter* den 13 oktober 2023 uppger huvudmannen att samtliga elever i år två och tre har apl-plats läsåret 2023/2024. Huvudmannen uppger vidare att fyra elever saknade apl-plats under en period (mellan två och elva veckor) läsåret 2022/2023. Huvudmannen uppger att beslut om att förlägga apl till skolan inte fattats.

Elever på bygg- och anläggningsprogrammet och på hantverksprogrammet berättar i intervju att det finns elever i varje klass som saknar apl-plats. En elev på vård- och omsorgsprogrammet berättar att hen hade en apl-plats som inte fungerade, att hen därför var tvungen att avbryta sin apl och istället fick vara hemma i tre månader. Eleven berättar vidare att hen inte kunde vara på skolan under den tiden då hen skulle varit på apl och att hen inte heller behövde ta igen något som hen missat. Enligt eleven ordnar skolan apl-plats så fort de kan, men det är svårt att hitta platser. En elev på bygg- och anläggningsprogrammet säger att när hens apl avbröts hade skolan svårt att hitta en ny plats varför eleven under två månader gick i skolan två dagar i veckan, men bara var hemma och ledig de tre dagar då eleven skulle varit på apl.

Lärare berättar att det blir mer och mer vanligt för varje år att elever är utan apl-plats. En lärare på vård- och omsorgsprogrammet berättar att det är konkurrens om apl-platserna, att skolan har färre platser än de behöver och att det inte alltid finns apl-platser. Det är ett problem säger läraren. En lärare på försäljnings- och serviceprogrammet säger att det inte är samma problem på det programmet som på andra program. Läraren säger vidare att det ibland kan ta tid att hitta en ny plats, det kan dra ut på tiden och dröja kanske två veckor. En lärare på barn- och fritidsprogrammet säger att det är ganska lätt att ordna nya apl-platser och att det går ganska snabbt att få en ny plats. Flera lärare säger att eleverna inte får lärarledd undervisning på skolan för att kompensera den tid som de missar eller har missat när de inte varit ute på apl. Enligt lärarna kan de inte vara på skolan och hålla lektioner med elever som är utan apl-plats eftersom lärarna själva då är ute och gör apl-besök. Lärare berättar vidare i intervju att eleverna kan få ta igen delar som de missat på grund av frånvaro på apl på helger eller lov, men säger att eleverna inte har skolförlagd undervisning.

En studie- och yrkesvägledare säger att det finns elever som är hemma istället för att vara på apl och att skolan inte kan erbjuda undervisning på skolan istället. Vidare säger studie- och yrkesvägledaren att hen hört att det är svårt att hitta apl-platser på bygg- och anläggningsprogrammet och på vård- och omsorgsprogrammet.

När rektorn får bemöta att elever som avbryter sin apl kan få vänta en längre tid innan de får en ny plats och att eleverna under den tiden då de skulle haft apl är hemma, säger rektorn att det stämmer och att eleverna inte får undervisning istället. Det finns inte lärare till det, enligt rektorn. Rektorn säger att en del av eleverna får ta igen tiden de förlorat på grund av utebliven apl på studiedagar och lov.

Rättslig reglering

Av 16 kap. 16 § skollagen framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska i stället genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Av 4 kap. 13 § gymnasieförordningen framgår att om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas på ett yrkesprogram i gymnasieskolan, får utbildningen anordnas bara om 1. planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller 2. utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska i de fall som avses i första stycket bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan. Innan huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om detta ska huvudmannen samråda med det lokala programrådet. Om utbildning har skolförlagts på grund av det som sägs i första stycket 1, ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats.

I förarbeten till skollagen (prop. 2008/09:199, s. 63 f.) anges att arbetsplatsförlagt lärande är avgörande för att yrkesutbildningen ska få sådan kvalitet, djup och verklighetsförankring att eleverna blir anställningsbara. Regeringen anser att yrkesutbildning handlar om mer än yrkeskunskaper. Det handlar också om att förstå yrkeskulturen och att bli del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats för att utveckla en yrkesidentitet. Regeringens uppfattning är att den arbetsplatsförlagda delen av en yrkesutbildning är så avgörande för kvaliteten att utbildningen i normalfallet inte bör anordnas om apl inte kan tillhandahållas under överskådlig tid. Tillgången på apl-platser varierar dock från år till år. Föresättningsarna kan snabbt ändras för en arbetsgivare som träffat avtal om apl med en huvudman. Regeringen bedömer därför att om apl-platser försvinner på grund av händelser som huvudmannen inte kunnat förutse då eleven togs emot till en utbildning, bör huvudmannen även fortsättningsvis kunna förlägga motsvarande del av utbildningen till skolan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevernas apl inte omfattar de kurser som rektorn har beslutat om ska förläggas på apl. Skolinspektionen konstaterar i detta beslut att eleverna på vård- och omsorgsprogrammet inte får undervisning utifrån centralt innehåll i kursen psykologi 1, varken på skolan eller på apl, trots att kursen enligt beslut är förlagd till apl till 80 procent (se s 13). Elevernas apl omfattar således inte denna kurs, trots att den enligt beslut är förlagd till apl. Skolinspektionens utredning visar vidare att elevernas apl inte i någon del omfattar kurser i gymnasiegemensamma ämnen, trots att samtliga dessa kurser enligt beslut är förlagda till apl till mellan 5 och 10 procent. Att eleverna har en "pluggtimme" utlagd på apl och att lärare i matematik i kompletterande skrivelse uppger att hen frågar elever vad de har gjort på sin apl, kopplat till ämnet matematik, föranleder ingen annan bedömning. Detta eftersom det står eleverna fritt hur de använder pluggtimmen och den således inte är vikt åt studier i gymnasiegemensamma ämnen. Vidare visar utredningen att elevernas apl, varken i matematik eller i något annat gymnasiegemensamt ämne, omfattar moment som ska genomföras i dessa ämnen och som lärare sedan ska använda som underlag för sin bedömning av elevernas kunskaper i ämnet.

Skolinspektionen bedömer vidare att elever, som under innevarande och föregående läsår, under kortare eller längre perioder inte har eller har haft någon apl-plats, inte får eller har fått motsvarande utbildning förlagd till skolan. Skolinspektionens utredning visar att elever som av olika anledningar inte har eller har haft någon apl-plats, inte får någon undervisning alls de tre dagar i veckan då deras apl är schemalagd, utan istället är lediga dessa dagar. Att huvudmannen uppger att inga elever under innevarande läsår saknar en apl-plats föranleder ingen annan bedömning. Detta då det av intervjuer med såväl lärare som elever framkommer att det finns elever i varje klass som saknar apl-plats och att skolan har färre platser än de behöver. Att elever under perioder inte får något arbetsplatsförlagt lärande förlagt till arbetsplatser, trots att de är lärlingar, är allvarligt. Att dessa elever då inte heller får någon motsvarande utbildning förlagd till skolan är anmärkningsvärt. Utöver att eleverna som varken har eller har haft apl på arbetsplats eller förlagd till skolan går miste om de delar som yrkeskulturen och yrkesgemenskapen ger, får de även mindre tid till utbildning i de kurser som apl ska omfatta.

Redovisning av den garanterade undervisningstiden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. På fråga i informationsinhämtningen inför tillsynen om eleverna ges minst sin garanterade undervisningstid, svarar rektorn att hen lägger tjänstefördelningen och är med i processen då man lägger schema.

På fråga hur mycket tid som är utlagt per år i respektive kurs uppger rektorn i intervju att det i ämnena svenska, engelska och matematik är utlagt 85 timmars under-

visningstid per år och kurs i elevernas schema. Vidare uppger rektorn att undervisningstiden inte är utlagd på samma sätt i yrkeskurserna, utan att undervisningstiden i dessa kurser är samlad i pass, benämnda yrkesteori, i schemat. Därutöver har eleverna apl ute på apl-platser säger rektorn. På fråga hur rektorn vet att eleverna får den undervisningstid de ska ha i exempelvis matematik 1a där 90 procent ligger i skolan och 10 procent på apl svarar rektorn att eleverna inte är garanterade den tiden varje vecka och att det är svårt att säkerställa. På fråga om elever som avbryter sin apl och är hemma i väntan på ny apl-plats får sin garanterade undervisningstid svarar rektorn att en del av eleverna får ta igen det på studiedagar och lov. Enligt rektorn försöker de ge eleverna sin garanterade undervisningstid och det finns elever som har fått förlängd undervisningstid. Rektorn uppger att den garanterade undervisningstiden följs upp i samband med konferenser när man diskuterar eleverna. Eleverna kan få mer undervisningstid på apl säger rektorn.

Skolinspektionen har den 4 september 2023 begärt kompletterande uppgifter; *Huvudmannens fördelning av undervisningstiden*. I svar till Skolinspektionen den 11 september 2023 uppger huvudmannen att rektor ansvarar för fördelningen av undervisningstiden för alla programmen. Skolinspektionen har den 26 september 2023 upprepat sin begäran om kompletterande uppgifter gällande huvudmannens fördelning av undervisningstid. I denna begäran om komplettering har Skolinspektionen efterfrågat följande information: 1. Hur mycket undervisningstid i timmar som huvudmannen har fördelat över år 1 – 3 på respektive program och om möjligt på respektive kurs, 2. Hur undervisningstiden förhåller sig till schemat samt 3. Hur huvudmannen följer upp att varje elev har fått sin garanterade undervisningstid. I svar till Skolinspektionen den 29 september 2023 uppger huvudmannen att undervisningstidens fördelning har delegerats till rektor. Rektor har fördelat undervisningstiden i förhållande till program och fördelat den över läsåren. Huvudmannen hänvisar till en bifogad Excelfil, benämnd "Undervisningstid för program på MLC, fördelat per år", för information om hur tiden fördelas per program och år. Vidare uppger huvudmannen att tidens fördelning är gemensam för samtliga program och att tidens fördelning per kurs inte har angetts. Huvudmannen hänvisar till de poängplaner som tidigare har getts in där kursernas förläggning över år 1–3 framgår för varje program samt hur stor andel av kursen som förläggs till apl.

Av den bifogade Excelfil som huvudmannen hänvisar till framgår undervisningstid för program fördelat per år 1 – 3. Av bilagan framgår ingen uppdelning per program, utan fördelningen är densamma och gemensam för samtliga program på skolan. Vidare framgår hur mycket undervisningstid huvudmannen fördelat på kurser inom gymnasiegemensamma ämnen samt kursen entreprenörskap under samtliga tre år, gymnasiearbetet under år 3 samt summan av undervisningstid inom de gymnasiegemensamma ämnena per år. I denna summa är även undervisningstid fördelat på kursen entreprenörskap samt på gymnasiearbetet inräknat. Av bilagan framgår även undervisningstid fördelat på apl per år, undervisningstid fördelat på yrkesteori per år samt summan av undervisningstid för apl per år. I summan för apl per år har undervisningstiden för yrkesteori räknats in. Slutligen framgår summa av undervisningstid per läsåre och slutsumma av undervisningstid för år 1 – 3, totalt 2 771 timmar för samtliga program utom vård- och omsorgsprogrammet som har ytterligare 80 timmars undervisningstid och barn- och fritidsprogrammet som har

ytterligare 40 timmars undervisningstid. Av bilagan framgår inte någon fördelning av undervisningstid på kurser, utöver kurser i gymnasiegemensamma ämnen och kursen entreprenörskap som är fördelad över tre år. Av bilagan framgår inte heller någon åtskillnad i fördelning av undervisningstid för de elever som påbörjat sina gymnasiestudier höstterminen 2023 och för de elever som påbörjat sina gymnasiestudier före höstterminen 2023.

Av de poängplaner som huvudmannen har lämnat in inför tillsynen och som huvudmannen hänvisar till när det gäller fördelning av undervisningstid per program och kurs framgår följande. På samtliga nationella program är de gymnasiegemensamma ämnena förlagda till skola mellan 100 och 90 procent och förlagda till apl mellan 5 och 10 procent, eller inte alls.⁶ Programgemensamma ämnen, inriktningskurser, programfördjupning och individuellt val är förlagda till skola respektive till apl i olika omfattning (anges i procent) på de olika programmen. Av poängplanerna framgår inte om gymnasiearbete (100 poäng) är förlagt till skola eller till apl. Av poängplanerna framgår inte heller vilken undervisningstid som är fördelad på respektive kurs eller på gymnasiearbetet.

På frågan hur undervisningstiden förhåller sig till schemat svarar huvudmannen följande. "Undervisningstiden per program fördelas enligt schemat och överensstämmer till största delen. Givetvis kan undervisning falla bort ibland men scheman överensstämmer till största delen med undervisningstiden." På frågan hur huvudmannen följer upp att varje elev har fått sin garanterade undervisningstid svarar huvudmannen följande. "Alla rektorer inom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltning har möjlighet att lyfta frågan i styrkedja om de ser risker att elever inte får sin garanterade undervisningstid utifrån resurser, exempelvis i samband med verksamhetsbesök. Uppföljningen sker också inom huvudmannens ramverk för det systematiska kvalitetsarbetet." Skolinspektionen har den 6 oktober 2023 återigen begärt kompletterande uppgifter gällande huvudmannens fördelning av undervisningstid. I begäran om komplettering vill Skolinspektionen att huvudmannen förtydligar om den fördelning av undervisningstid Skolinspektionen tagit del av i samband med tidigare begäran om komplettering gäller samtliga elever eller endast elever i år 1. Om det finns en annan fördelning av undervisningstid för elever i år 2 och år 3 vill Skolinspektionen ta del av den, och då gärna uppdelad per program. I svar till Skolinspektionen den 13 oktober 2023 uppger huvudmannen följande. "Den redovisning av undervisningstid som skickades in till Skolinspektionen den 29 september har gällt de senaste två läsåren och kommer även att gälla för kommande läsår. Det vill säga att den gäller för år 1 läsåret 2022/23, år 2 läsåret 2023/24 och för år 3 2024/25."

⁶ Gymnasiegemensamma ämnen:

Idrott och hälsa 1 och religionskunskap 1: skola 100 %.

Engelska 5, historia 1a1, naturkunskap 1a1 och samhällskunskap 1a1: skola 95 %, apl 5 %.

Matematik 1a och svenska1/svenska som andraspråk 1: skola 90 %, apl 10 %.

Rättslig reglering

En äldre lydelse av 16 kap. 18 § skollagen ska enligt övergångsbestämmelser alltså tillämpas på utbildningar som påbörjats tidigare än höstterminen 2023. Enligt den lydelsen gäller att elever på yrkesprogrammen har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter per elev (garanterad undervisningstid). För elever som läser på utbildningar som påbörjats höstterminen 2023 eller senare gäller att den garanterade undervisningstiden för elever på yrkesprogram som omfattar 2 800 gymnasiepoäng är 2 720 undervisningstimmar och för yrkesprogram som omfattar 2 700 gymnasiepoäng är 2 625 undervisningstimmar.

Av bilaga 1 till skollagen framgår att barn- och fritidsprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet, försäljnings- och serviceprogrammet, hotell- och turismprogrammet, industritekniska programmet, naturbruksprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet är yrkesprogram.

Av bilaga 2 till skollagen framgår att barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet omfattar 2 700 gymnasiepoäng samt att övriga yrkesprogram från höstterminen 2023 omfattar 2 800 gymnasiepoäng för de elever som påbörjar utbildningen då.

Av 4 kap. 12 § gymnasieförordningen framgår att varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid.

Av 4 kap. 22 § gymnasieförordningen framgår att för nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte kan redovisa hur eleverna får sin garanterade undervisningstid, varken fördelat per kurs eller per program. Varken utifrån huvudmannens redovisning eller i intervju kan skolans rektor redovisa hur eleverna får sin garanterade undervisningstid tillgodosedd. Skolinspektionen har inte heller fått in allt underlag som efterfrågats och det underlag som har lämnats in är inte tillräckligt för att granska elevernas samlade undervisningstid. Att huvudmannen inte kan redovisa hur eleverna får sin garanterade undervisningstid utgör således en brist i sig. Att huvudmannen inte kan redovisa hur eleverna fått sin garanterade undervisningstid är problematiskt eftersom det riskerar att leda till att eleverna inte ges den undervisningstid de har rätt till. Den omständigheten att huvudmannen inte har kunnat redovisa hur huvudmannen har fördelat undervisningstiden per kurs och program medför att Skolinspektionen inte kan bedöma om eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Betyg och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickade poängplaner framgår att majoriteten av de kurser som eleverna läser startar vid läsårsstart och avslutas vid läsårsslut. Därutöver finns det kurser som startar antingen vid höst- eller vårtermins start och avslutas vid terminens slut. Ett fåtal kurser löper även över flera läsår. Av poängplanerna framgår att inga kurser avslutas eller påbörjas under terminens gång.

Betyg på avslutad kurs

Enligt eleverna kämpar lärarna för att ingen elev ska få betyget F. Eleverna säger att de inte känner till att någon elev fått F i en yrkeskurs med undantag för elever som varit helt frånvarande. Lärare och rektorn uppger i intervju att betyg inte sätts på varje yrkeskurs när kursen avslutas, men att betyg i de gymnasiegemensamma ämnena sätts vid kursslut. Lärare säger att yrkeskurser hålls öppna efter kursslut eftersom elever kan ha saker efter sig som de ska göra nästkommande termin. Rektorn säger att kurstid och betygsdatum på yrkeskurser förlängs och ändras för enskilda elever om de saknar delar av kursen.

Betyg efter kompletteringar

Elever berättar i intervju att man inte kan gå om en hel kurs utan att kursen fortsätter för de elever som inte klarat den. Eleverna går i dessa fall inte om hela kursen utan kompletterar de delar de inte gjort eller inte klarat. En elev säger att om man får betyget F tar man med sig de delar man inte klarat och arbetar med dessa på resurstimmen nästa termin. En annan elev säger att om en elev ligger efter med småsaker i en kurs kan eleven komplettera det under en dag i samband med apl. Flera elever berättar i intervju att de inte vet vad en provning är. En elev säger att man inte kan göra en provning på en hel kurs och en annan elev berättar att det finns elever som ska göra en provning på en hel kurs i svenska.

Flera lärare uppger i intervju att eleverna inte får information om under vilka förutsättningar eleverna har rätt att gå om en kurs. Flera lärare säger att förutom i svenskämnet kompletterar eleverna det de inte klarat och säger att elever som har fått F i en kurs inte går om en hel kurs eller gör provning på kursen. Lärare berättar att det har funnits elever som gått om en hel årskurs, men att elever inte går om enstaka kurser eftersom det inte finns schemamässiga möjligheter till det. Lärare i svenska berättar att elever kan göra provning i svenska och att provningen omfattar hela kursen. På fråga om skolan har provningar uppger lärare i matematik att för betyget E behöver eleverna bara visa de delar eleverna inte klarat. Skulle elever vilja ha ett högre betyg i matematik skulle det innebära provning.

Studie- och yrkesvägledare bekräftar i intervju att elever som har fått F på en kurs kompletterar de delar av kurser de missat, att elever inte får information om rätten att gå om en kurs och att de inte heller går om hela kurser.

Rektorn uppger i intervju att eleverna informeras om rätten att gå om en kurs och att det finns elever som går om svenska, engelska och matematik. Det förekommer även att elever går om kurserna i naturkunskap och samhällskunskap. Eleverna går inte om yrkeskurser, utan skolan förlänger de kurserna istället och eleverna kan komplettera moment senare, säger rektorn. Rektorn berättar att elever som går om en kurs skrivs in i en kurs och får då undervisning på resurstiden, 60 minuter i veckan. Eleverna gör då de moment de inte klarat och inte hela kursen, säger rektorn. Rektorn uppger vidare att skolan inte har provningar i alla kurser. I engelska och matematik gör eleverna istället kompletteringar, men i svenska kan eleverna göra en provning på hela kursen. Rektorn säger att skolan inte vill ge elever som har det svårt i skolan en provning på en hel kurs eftersom det stjälper snarare än hjälper dessa elever. Rektorn säger vidare att elever på introduktionsprogram som inte blir behöriga till nationellt program under år ett kan göra en provning av grundskoleämnena engelska och matematik.

Beslut om betyg

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Av inkomna betygskataloger framgår att betyg i kursen samhällskunskap 1a1, under vårterminen 2023, har beslutats av en lärare som inte undervisat i kursen och som inte heller är behörig i samhällskunskap. Rektorn bekräftar i intervju att läraren som satt betyg i kursen samhällskunskap 1a1 saknar legitimation och behörighet i ämnet och att läraren inte heller stått för undervisningen i kursen under vårterminen 2023.

Av inkomna betygskataloger framgår vidare att lärare som inte är legitimerade beslutar om betyg självständigt i kurser som inte är yrkeskurser. Vårterminen 2023 har lärare som inte är legitimerade självständigt beslutat om betyg i kurserna psykologi 1 på vård- och omsorgsprogrammet och kurserna lärande och utveckling, människors miljöer och pedagogiskt ledarskap på barn- och fritidsprogrammet. När rektorn i intervju får bemöta uppgifterna om att lärare som inte är legitimerade beslutar om betyg självständigt säger rektorn att hen inte känner till att kursen psykologi 1 inte är en yrkeskurs och att rektorn gjort bedömningen att läraren är lämplig att självständigt bedriva undervisning i kursen. Rektorn säger vidare att skolan räknar kurserna lärande och utveckling, människors miljöer och pedagogiskt ledarskap som yrkeskurser eftersom eleverna på barn- och fritidsprogrammet genomför kurserna på sin APL.

Betygskatalog

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Av inkomna betygskataloger framgår att fel skolenhet anges i flera fall. På vissa betygskataloger anges Malmö Lärlingscenter som skolenhet, på andra betygskataloger anges Universitetsholmens gymnasieskola eller Malmö Restaurangskola som skolenhet och på ytterligare några betygskataloger anges ingen skolenhet alls. Av inkomna betygskataloger framgår vidare att det i flera fall saknas namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. Därutöver finns betygskataloger som är

försedda med signatur (oläslig) men som saknar namn på den som beslutat om betyg samt betygskataloger som är signerade men som saknar datum. Av betygskataloger framkommer vidare att ändring, från lägre till högre betyg, skett i vissa fall. Ändringen, det vill säga det nya högre betyget, är daterat före det ursprungliga betyget. Av betygskataloger framgår att datum för utfärdande av betyg i flera fall inte sammanfaller med datum då den som beslutar om betyg signerar betygskatalogen och datum för kurslut. Exempelvis anges den 21 april 2023 respektive den 25 april 2023 för utfärdandet av betyg i olika kurser och betygskatalogen är i dessa fall signerad den 5 juni 2023. Det framgår inte av dessa betygskataloger att det handlar om betyg efter provning. När rektorn i intervju får bemöta uppgifterna om betygskatalogerna säger rektorn att i de exempel där det finns ändringar i betygskatalogen så vet inte rektorn anledningen. I det ena fallet tror hen att läraren sagt att läraren gjort ett fel. När det gäller övriga exempel ovan har rektorn ingen förklaring till varför betygen dokumenterats som de gjort.

Särskilt beaktande av nationella prov

Av Skolverkets statistik framgår att 29 elever vid Malmö Lärlingscenter gjorde nationella prov i matematik 1a under vårterminen 2022. Av dem fick sedan 89,7 procent högre betyg på kursen än det betyg de fick på det nationella provet. Vårterminen 2023 gjorde 46 elever nationella prov i matematik 1a. Av dem fick 84,8 procent högre betyg på kursen än det betyg de fick på det nationella provet. I riket var det vårterminen 2023 i genomsnitt 30,4 procent av eleverna som fick ett högre kursbetyg än det nationella provbetyget.

Flera elever berättar att resultat på nationella prov är en stor del av betyget, men att flera lärare säger att nationella provet inte kan sänka utan bara höja kursbetyget. Elever säger att de kan ha en dålig dag vid tillfället för nationella provet och att läraren då tittar på vad de gjort i övrigt istället. Eleverna berättar att det beror på vilken lärare de har vilken betydelse det nationella provet har. En lärare tittar mycket på det nationella provet, medan en annan lärare inte gör det.

En lärare i matematik, som haft nationella prov i matematik under våren 2022 och 2023, uppger i intervju att det är svårt att använda resultat från de nationella proven vid betygssättningen. Eftersom det nationella provet i matematik endast utgörs av ett prov, vid ett tillfälle och allt är på samma dag kan läraren inte ta så stor hänsyn till resultatet på det nationella provet. Dessutom har läraren även annat betygsunderlag. Ingen av eleverna blir sänkt på grund av resultatet på det nationella provet, säger läraren. Läraren säger vidare att de nationella proven är svåra för elever som ligger runt betygen F-E och att proven inte är anpassade för den elevgrupp som går på skolan. Läraren säger också att många elever har dålig erfarenhet av nationella prov i matematik, att elever är rädda för provet och att det är svårt att motivera eleverna för provet. Läraren i matematik arbetar mycket med uppgifter på E-nivå och i det arbetet är nationella proven ett bra instrument för kalibrering. Endast cirka 10 procent av skolans elever ligger enligt läraren på en högre nivå än E i matematik. På fråga om elevens resultat på de nationella proven särskilt beaktas vid betygssättning svarar läraren i matematik att elevens resultat på de nationella proven inte särskilt beaktas vid betygssättning för de lägre betygen. För de högre

betygen beaktar läraren resultaten från de nationella proven och läraren säger att hen då försöker att varken sätta högre eller lägre betyg. Läraren i matematik uppger att avvikelser mellan provbetyg och kursbetyg också kan bero på att många elever är frånvarande vid det nationella provet och att en del av eleverna som är på plats lämnar in provet blankt.

När skolans rektor tillfrågas om skillnaderna mellan elevers resultat på nationella prov och deras kursbetyg uppger rektorn att avvikelsen på 90 procent i matematik berodde på att det var ett svårt prov vid det tillfället. På fråga hur den senaste statistiken ser ut svarar rektorn att det ser likadant ut. Rektorn säger att lärarna vid betygsättningen särskilt har beaktat elevens resultat på de nationella proven men om eleverna inte klarar de nationella proven och sen gör en prövning eller kompletterar så blir det ju avvikelser. Rektorn säger vidare att lärarna menar att eleverna har visat sina kunskaper vid andra tillfällen. Rektorn berättar att skolan försöker jobba med nationella proven så att oron hos eleverna ska minska. Många elever kommer inte till provet och många tycker att provtiden är för lång. När rektorn får bemöta elevers och lärares utsagor att det är olika mellan lärare vilken betygsättning nationella provet har, att vissa lärare enligt elever säger att nationella provet inte kan sänka ett betyg samt att lärare i intervju säger att de inte särskilt beaktar de nationella proven svarar rektorn att hen inte känner till detta. På fråga om lärare inte tar hänsyn till resultatet på de nationella proven, svarar rektorn att det tyvärr är så.

Rättslig reglering

Betyg på avslutad kurs

Enligt 15 kap. 22 § skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs.⁷

Av 9 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att huvudmannen får besluta att undervisningen på ett nationellt program för en elev i gymnasieskolan får fördelas över längre tid än tre år, om 1. eleven har läst ett reducerat program, 2. eleven läser ett yrkesprogram och det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas i de kurser som krävs för att eleven ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, eller 3. det med hänsyn till elevens förutsättningar i övrigt finns särskilda skäl för det.

Betyg efter komplettering

Av 9 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl. En elev som inte har fått betyget E på gymnasiearbetet har rätt att göra om arbetet en gång. Om en elev har fått betyget F på en

⁷ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

stor andel av kurserna under ett läsår får eleven, om det finns särskilda skäl, gå om också sådana kurser som eleven fått lägst betyget E på under läsåret. Enligt 9 kap 5 § gymnasieförordningen fattar rektorn beslut enligt 1 § efter det att eleven, vårdnadshavare och berörda lärare har fått yttra sig.

Av 15 kap. 28 § skollagen framgår att den som vill ha betyg från gymnasieskolan har rätt att genomgå prövning. Enligt 8 kap. 24 § gymnasieförordningen har en elev i gymnasieskolan rätt att genomgå prövning vid den egna skolenheten i alla kurser, grundskoleämnena och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Detta gäller dock bara om; 1. eleven inte tidigare har fått betyg på kursen, i grundskoleämnet eller på gymnasiearbetet, eller 2. eleven har fått betyget F.

Beslut om betyg

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Enligt 3 kap. 16 § ska betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Av andra stycket framgår att om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av 8 kap. 1 c § gymnasieförordningen framgår att bestämmelsen i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen inte gäller för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i bland annat ett yrkesämne, i de fall läraren bedriver sådan undervisning.

Betygskatalog

Av 6 § Skolverkets föreskrift om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) framgår att beslut om betyg i gymnasieskolan ska föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen avslutas. Enligt 7 § samma föreskrift ska den eller de som beslutar om ett betyg datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Av 8 § framgår slutligen att en betygskatalog bland annat ska innehålla namn på skolenhet samt namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg

Särskilt beaktande av nationella prov

Av 15 kap. 25a § skollagen framgår att vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga och omfattande brister i betygssättningen på Malmö Lärlingscenter. Bristerna avser att betyg inte sätts när kurser avslutas, att nytt betyg sätts utan att en elev har gått om en kurs eller genomgått provning, att beslut om betyg fattas i strid mot författningarnas krav, brister i betygskatalogen samt att resultatet på de nationella proven inte alltid beaktas vid betygssättningen.

Betyg på avslutad kurs

Skolinspektionen bedömer att betyg inte sätts på varje avslutad kurs. Skolinspektionens utredning visar att betyg inte alltid sätts i yrkeskurser i anslutning till att kursen avslutas. Skolinspektionens utredning visar att tiden för kursers avslut ändras för enskilda elever i de fall eleven inte har nått ett godkänt betyg vid tiden då kursen avslutas. Detta får till följd att kursslutet inte är detsamma för eleverna som läser aktuella yrkeskurser. Det finns ingen möjlighet enligt skollagen eller andra författningar att förlänga kurser. Däremot finns det, enligt gymnasieförordningen, möjlighet att fatta beslut om att undervisningstiden för en elev fördelas över längre tid än tre år, om det med hänsyn till elevens förutsättningar finns särskilda skäl för det. Endast den omständigheten att eleven inte har visat kunskaper motsvarande betygsriteriet för E vid tiden för kursens avslut kan inte utgöra ett sådant särskilt skäl. Mot bakgrund av att inga kurser ännu har avslutats under innevarande läsår, konstaterar Skolinspektionen att de brister som föreligger inom detta område även förelåg under föregående läsår.

Betyg efter kompletteringar

Skolinspektionen bedömer att betyg inte sätts i enlighet med författningarnas krav i de fall elever, som tidigare har fått F i en kurs, får ett nytt betyg utan att eleven har gått om kursen eller har genomgått provning. Skolinspektionens utredning visar att elever som har fått F i en kurs i ett gymnasiegemensamt ämne kan få ett godkänt betyg på kursen genom att göra kompletterande uppgifter kring sådant som eleven tidigare inte klarat i kursen. Skolinspektionens utredning visar vidare att elever inte informeras om sin rätt att gå om en kurs och inte heller går om hela kurser samt att eleverna inte ges möjlighet att genomgå provningar, förutom i enstaka kurser. Att rektorn uppger att elever går om kurser föranleder ingen annan bedömning. Detta eftersom rektorn uppger att de elever som går om kurser då gör kompletteringar av de moment som de tidigare inte har klarat i kursen. Dessa elever går således inte om hela kurser. Mot bakgrund av att inga kurser ännu har avslutats under innevarande läsår, konstaterar Skolinspektionen att de brister som föreligger inom detta område även förelåg under föregående läsår.

Beslut om betyg

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg fattas i strid med författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att betyg på kurser i flera fall inte har fattats av den lärare som har bedrivit undervisning i kursen då betyg i kursen samhällskunskap 1a1 under våren fattades av en lärare som inte bedrivit undervisning i

kursen. Skolinspektionens utredning visar vidare att lärare som saknar legitimation i flera fall ensam har fattat beslut om betyg i kurser som inte är yrkeskurser. Att rektorn uppger att de betraktar alla kurser som ligger på apl som yrkeskurser och att de har gjort bedömningen att lärarna som undervisar och sätter betyg i kurserna är lämpliga föranleder ingen annan bedömning. Detta då lärare som saknar legitimation inte självständigt får sätta betyg i andra kurser än de som av Skolverket kategoriseras som yrkeskurser.

Betygskatalog

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg inte dokumenteras i en betygskatalog på föreskrivet sätt. Skolinspektionens utredning visar att fel skolenhet anges i betygskatalogen i flera fall samt att namn och titel på den som har beslutat om betyg saknas i flera fall. Skolinspektionens utredning visar även att beslut om betyg i flera fall saknar datering samt att beslut om betyg i vissa fall inte har först in i betygskatalogen i samband med att kursen avslutas då datum för utfärdande av betyg och datum för signering av betyg i vissa fall skiljer sig med flera veckor.

Särskilt beaktande av nationella prov

Skolinspektionen bedömer slutligen att resultaten på de nationella proven i matematik 1a inte särskilt beaktas vid betygssättningen. Skolinspektionen kan konstatera att 89,7 procent av eleverna som gjorde nationella provet i matematik 1a vårterminen 2022 fick högre betyg på kursen än de fick på det nationella provet och enligt uppgift från rektorn är resultatet detsamma vårterminen 2023. En så stor avvikelse är mycket ovanlig och framstår som anmärkningsvärd. I intervjuer med Skolinspektionen ger såväl betygssättande lärare som rektorn uttryck för att det nationella provet i matematik är svårt för den elevgrupp som skolan har. Lärare uppger i intervju att resultatet på det nationella provet i matematik därför inte särskilt beaktas vid betygssättningen för de lägre betygen. Även rektorn uppger att lärare inte tar hänsyn till resultaten på de nationella proven. Skolinspektionen finner mot bakgrund härav att det är sannolikt att skolan inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven i matematik på det sätt som ska göras vid betygssättningen på enskilda kurser. Skolinspektionen kan konstatera att de nationella proven är noggrant utformade för att motsvara betygskriterierna i respektive kurs. På skolan har de nationella proven gjorts på våren och därmed i relativt snar anslutning till betygssättningen på respektive kurs. Elevers svårigheter med att klara de nationella proven kan således tala för brister i elevernas kunskaper i förhållande till betygskriterierna på kursen. Om resultatet på de nationella proven inte särskilt beaktas vid betygssättningen kan det få som konsekvens att en orättvisa uppstår gentemot andra elever på andra skolor som genomför samma prov på samma svårighetsnivå i samma kurs. Att man på skolan inte särskilt beaktar de nationella proven vid betygssättningen medför således risker för att man åsidosätter likvärdigheten i betygssystemet.

Utbildningens innehåll på nationella program

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Inkomna poängplaner har jämförts med Skolverkets programstruktur för respektive program samt med inkomna betygskataloger och examensbevis. Skolinspektionen har begärt att huvudmannen inkommer med de senaste fem årens examensbevis för elever som gått bygg- och anläggningsprogrammet inriktning plåtslageri och för elever som gått naturbruksprogrammet inriktning hästhållning.

Av Malmö Lärlingscenters hemsida framgår att de inriktningar som skolan erbjuder inom naturbruksprogrammet är djurvård och hästhållning.

Bygg- och anläggningsprogrammet

Av inkommen poängplan för bygg- och anläggningsprogrammet inriktning plåtslageri framgår att som inriktningskurs ges kursen ventilationsmontering 1. Av betygskatalogen för vårterminen 2023 framgår att betyg har satts i ventilationsmontering 1. Utifrån ovannämnda begäran har huvudmannen lämnat in tre examensbevis från bygg- och anläggningsprogrammet inriktning plåtslageri, från åren 2020, 2021 och 2023. Av dessa examensbevis framgår att kursen ventilationsmontering 1 utgör en del av elevernas examen. Av examensbevisen framgår att kursen ventilationsplåtslageri 1 inte ingår i elevernas examen.

Naturbruksprogrammet

Av inkommen poängplan för naturbruksprogrammet inriktning hästhållning (profil trav och galopp) framgår att eleverna som individuella val kan läsa antingen kursen körning 1 eller ridning 1. Som programfördjupning läser alla elever kursen trav 1. Av betygskatalogen för vårterminen 2023 framgår att elever har fått betyg i kurserna körning 1 och trav 1. Utifrån ovannämnda begäran om samtliga examensbevis från de senaste fem åren på naturbruksprogrammet inriktning hästhållning har huvudmannen lämnat in åtta examensbevis, från år 2017, 2019, 2020 och 2023. I sex av dessa examensbevis, från samtliga ovannämnda år, framgår att kursen körning 1 tillsammans med kursen trav 1 utgör en del av elevernas examen.

Av de inkomna examensbevisen för elever som de senaste fem åren tagit examen på naturbruksprogrammet inriktning hästhållning (åtta stycken) framkommer vidare följande. I fem av de åtta examensbevisen anges som inriktning "Djurskötare lärling". I övriga tre av de åtta examensbevisen anges inriktning "Djur". I inget av de åtta examensbevisen anges inriktningen hästhållning.

I samtliga åtta examensbevis saknas inriktningskursen fordon och redskap. Dock ingår i samtliga elevers examen inriktningskurserna djurens biologi, djurhållning, hästkunskap 1 och hästkunskap 2 samt ridning och körning. Vidare ingår i samtliga elevers examensbevis samtliga kurser inom inriktningen djurvård, utom kursen sällskapsdjur 1.

Rektorn och studie- och yrkesvägledare uppger i intervju att inkomna poängplaner är uppdaterade och aktuella. När Skolinspektionen påpekar felaktigheter i flera poängplaner säger rektorn och studie- och yrkesvägledaren att de inte känner till dessa. Rektorn säger därefter att hen eventuellt har skickat fel poängplaner till Skolinspektionen. Några andra poängplaner har därefter inte lämnats in till Skolinspektionen.

Rättslig reglering

Enligt 4 kap. 1 § gymnasieförordningen består ett nationellt program inom gymnasieskolan bland annat av gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen och i förekommande fall för inriktningen gemensamma karaktärsämneskurser. Bestämmelser om utbildningens omfattning finns i bilaga 1 till förordningen.

Av denna bilaga (2022:1105) framgår att de nationella inriktningarna på bygg- och anläggningsprogrammet är anläggningsfordon, husbyggnad, mark och anläggning, måleri samt plåtslageri. Av Skolverkets föreskrifter om kurser för bygg- och anläggningsprogrammet (SKOLFS 2010:39) framgår att i inriktningen plåtslageri ska kurserna plåtslageri-grunder, plåtslageriprocessen samt ventilationsplåtslageri 1 ingå.

Av bilaga 1 till gymnasieförordningen framgår vidare att de nationella inriktningarna på naturbruksprogrammet är djurvård, hästhållning, lantbruk, skogsbruk, naturturism samt trädgård. Av Skolverkets föreskrifter om kurser för naturbruksprogrammet (SKOLFS 2010:46) framgår att i inriktningen hästhållning ska bland annat kursen fordon och redskap ingå. Vidare framgår att i inriktningen djurvård ska bland annat kursen sällskapsdjur 1 ingå.

Av Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet ridning och körning i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (SKOLFS 2014:73) framgår att betyg i kursen körning 1 inte kan ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen trav 1.

Av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:145) om utformningen av examensbevis efter nationella program i gymnasieskolan framgår att examensbevis bland annat ska innehålla uppgifter om namn på den nationella inriktning som eleven genomgått.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utbildningens innehåll på Malmö Läringscenter. Skolinspektionens utredning visar att elever som tagit examen från bygg- och anläggningsprogrammet inriktning plåtslageri åren 2020, 2021 och 2023 inte har fått föreskrivna inriktningskurser då kursen ventilationsplåtslageri 1 inte ingår i dessa elevers utbildning. Skolinspektionens utredning visar vidare att det inte av något av de examensbevis som efterfrågats från de senaste fem åren (2017, 2019, 2020 och 2023), för elever som tagit examen på naturbruksprogrammet inriktning hästhållning, framgår att eleverna har gått inriktningen hästhållning. I fem av de inkomna examensbevisen anges inriktningen "djurskötare lärling" vilket inte är en inriktning på naturbruksprogrammet. I övriga tre anges inriktningen "djur".

Inte heller detta är en korrekt inriktning på naturbruksprogrammet. Således anges felaktiga inriktningar i samtliga åtta examensbevis från naturbruksprogrammet. Vidare visar utredningen att oavsett om dessa elever på naturbruksprogrammet har gått inriktningen hästhållning eller inriktningen djurvård har ingen av dessa elever fått föreskrivna inriktningskurser. Detta då det av samtliga dessa examensbevis framgår att varken kursen fordon och redskap eller kursen sällskapsdjur 1 ingår i någon av dessa elevers utbildning. Av examensbevis från åren 2017, 2019, 2020 och 2023 för flera elever som har gått på naturbruksprogrammet framgår vidare att såväl kursen körning 1 som kursen trav 1 ingår i elevernas examen. Detta trots att betyg i kursen körning 1 inte kan ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen trav 1.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Malmö kommuns verksamhet vid Malmö Lärlingscenter inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att de brister som påtalas i föreläggandet utgör ett allvarligt missförhållande och att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen gör en samlad bedömning av de sammantagna bristerna och beaktar därvid följande.

Bristerna i utbildningen på vård- och omsorgsprogrammet är allvarliga och omfattande då apl är en central del av utbildningen och avgörande för kvaliteten på nationella yrkesprogram, i synnerhet för elever som går lärlingsutbildning. Att handledare inte har nödvändiga kunskaper för uppdraget är allvarligt. Att undervisningen dessutom inte utgår från centralt innehåll i kursen psykologi 1 och att elever trots det får anmärkningsvärt höga betyg i kursen är allvarligt. Vidare är bristerna i betyg och betygssättning omfattande och allvarliga då det får till följd att betyg inte sätts på ett rättssäkert och likvärdigt sätt. Till detta kommer att det finns omfattande brister i apl på samtliga program på skolan då elevernas apl inte omfattar samtliga de kurser eller delar av kurser som rektorn har fattat beslut om och då elever, som inte får apl på arbetsplats, inte får motsvarande utbildning förlagd till skolan. Att det därutöver finns brister i utbildningen på introduktionsprogram och utbildningens innehåll på nationella program är allvarligt. Likaså är det allvarligt att huvudmannen inte kan redovisa hur undervisningstiden är fördelad på kurser och program vilket får till följd att Skolinspektionen inte kan bedöma om eleverna får sin garanterade undervisningstid. Skolenheten brister i förhållande till krav i författ-

ningarna som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och även för att upprätthålla likvärdighet. Bristerna får till följd att elever inte får den utbildning de har rätt till. Flera av de brister som konstateras i detta beslut har förelegat under en längre tid. Mot bakgrund härav bedömer Skolinspektionen att bristerna sammantaget utgör ett allvarligt missförhållande och att föreläggande ska förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövt.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 1 600 000 kronor.

X Sofie Lindén

Beslutsfattare
Signerat av: Sofie Lindén

X Hilda Sjöberg

Föredragande
Signerat av: Hilda Sjöberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Jenny Fahlman, utredare Viveka Berglund, enhetschef Therese Nilsson och regionjurist Arvid Brogren medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Ange kontorsadressen, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.